

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2022/67

Karar Sayısı : 2022/103

Karar Tarihi : 8/9/2022

R.G. Tarih - Sayı : 21/9/2022 - 31960

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Antalya 2. İdare Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 16/8/1961 tarihli ve 351 sayılı Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurt Hizmetleri Kanunu'nun 17. maddesinin birinci fıkrasının Anayasa'nın 2., 13., ve 35. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

OLAY: Yükseköğrenim kredi borçlarının tahsili amacıyla düzenlenen ödeme emrinin iptali talebiyle açılan davada itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

I. İPTALİ İSTENEN KANUN HÜKMÜ

Kanun'un itiraz konusu kuralın da yer aldığı 17. maddesi şöyledir:

“Taksitlerin zamanında ödenmemesi

Madde 17 – Borç taksitlerini zamanında ödemeyenlerin birinci defada borçlarının bir seneliği, tekrarında ise tamamı ivedilik kazanır. Bu tarihten itibaren borç 6183 sayılı kanun hükümlerine göre malsandıklarınca tahsil olunarak Gençlik ve Spor Bakanlığına ödenir.

Öğrenim sırasında ve öğrenimden sonra ölenlerin ve öğrenim sırasında veya öğrenimlerinden sonra çalışmayacak derecede daimi malüllüğe uğramış oldukları tam teşekküllü bir hastanenin sağlık kurulu tarafından tesbit edilenlerin borçları silinir.”

II. İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca Zühtü ARSLAN, Hasan Tahsin GÖKCAN, Kadir ÖZKAYA, Engin YILDIRIM, Hicabi DURSUN, Muammer TOPAL, M. Emin KUZ, Rıdvan GÜLEÇ, Recai AKYEL, Yusuf Şevki HAKYEMEZ, Yıldız SEFERİNOĞLU, Selahaddin MENTEŞ, Basri BAĞCI, İrfan FİDAN ve Kenan YAŞAR'ın katılımlarıyla 1/6/2022 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında öncelikle davada uygulanacak kural ve sınırlama sorunları görüşülmüştür.

2. Anayasa'nın 152. ile 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 40. maddelerine göre bir davaya bakmakta olan mahkeme, o dava sebebiyle uygulanacak bir kanunun veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin hükümlerini Anayasa'ya aykırı görmesi hâlinde veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varması durumunda bu hükümlerin iptalleri için Anayasa Mahkemesine başvurmaya yetkilidir. Ancak anılan maddeler uyarınca bir mahkemenin Anayasa Mahkemesine başvurabilmesi için elinde yöntemince açılmış ve mahkemenin görevine giren bir davanın bulunması, iptali talep edilen kuralın da o davada uygulanacak olması gerekir. Uygulanacak kural ise bakılmakta olan davanın değişik evrelerinde ortaya çıkan sorunların çözümünde veya davayı sonuçlandırmada olumlu ya da olumsuz yönde etki yapacak nitelikte bulunan kurallardır.

3. Bakılmakta olan davanın konusu, yükseköğrenim kredi borcunun birden fazla taksitinin ödenmemesi nedeniyle tüm taksitlerin tahsili için düzenlenen ödeme emrinin iptali talebine ilişkindir. Bu itibarla itiraz konusu fıkranın birinci cümlesinde yer alan “...birinci defada...” ve “...bir seneliği...” ibarelerinin bakılmakta olan davada uygulanma imkânı bulunmamaktadır.

4. Öte yandan itiraz konusu kuralın birinci cümlesinin kalan kısmı bakılmakta olan davanın konusu olan birden fazla taksitin ödenmemesi hâlinin yanı sıra davada uygulanma imkânı bulunmayan bir taksitin ödenmemesi durumu bakımından da geçerli, ortak kural niteliğindedir. Dolayısıyla bakılmakta olan davanın konusu gözetilerek itiraz konusu fıkranın birinci cümlesinin kalan kısmının esasına ilişkin incelemenin kalan kısımda yer alan “...tekrarında ise tamamı...” ibaresi ile sınırlı olarak yapılması gerekir.

5. Açıklanan nedenlerle 16/8/1961 tarihli ve 351 sayılı Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurt Hizmetleri Kanunu'nun 17. maddesinin birinci fıkrasının;

A. 1. Birinci cümlesinde yer alan “...birinci defada...” ve “...bir seneliği...” ibarelerinin itiraz başvurusunda bulunan Mahkemenin bakmakta olduğu davada uygulanma imkânı bulunmadığından bu ibarelere ilişkin başvurunun Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle REDDİNE,

2. Birinci cümlesinin kalan kısmının esasının incelenmesine, esasa ilişkin incelemenin kalan kısımda yer alan “...tekrarında ise tamamı...” ibaresi ile sınırlı olarak yapılmasına,

B. İkinci cümlesinin esasının incelenmesine,

OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

III. ESASIN İNCELENMESİ

6. Başvuru kararı ve ekleri, Raportör Murat ÖZDEN tarafından hazırlanan işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu kanun hükümleri, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A. Genel Açıklama

7. 351 sayılı Kanun'un 14. maddesi gereğince yükseköğrenim gören ve bu Kanun'a göre yapılacak yönetmeliklerle belirtilen esas ve şartlar içinde yeterlikleri ve ihtiyaçları tespit edilen öğrencilere öğrenim kredisi verilmektedir.

8. Öğrenciler tarafından alınan kredi borcunun tespiti ile ödenmesine ilişkin usul ve esaslar Kanun'un 16. maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre taksitler hâlinde ödenen öğrenim kredisi borcu, öğrenim kredilerinin verildiği tarihten öğrenim süresi bitimine kadar geçen sürede veya herhangi bir sebeple kredisinin kesildiği tarihe kadar öğrenim kredisi olarak verilen miktarlara, Türkiye İstatistik Kurumunun üretici fiyat endeksindeki artışlar uygulanarak hesaplanacak miktarın ilave edilmesi suretiyle tespit edilir.

9. Yine anılan madde uyarınca öğrenci, borcunu öğrenim gördüğü öğretim kurumunun normal eğitim süresinin bitiminden itibaren iki yıl (öğrencinin lisansüstü eğitim yapması hâlinde dört yıl) sonra başlamak üzere, kredi aldığı sürede ve aylık dönemler hâlinde ödemek zorundadır. Ancak bu süre bir yıl daha uzatılabilir. Ödeme askerlik dönemine rastlarsa anılan endeks uygulanmadan askerlik döneminin sonuna kadar ertelenir.

10. Borçlunun, başvurusu sırasında Sosyal Güvenlik Kurumu veya sosyal güvenlik kuruluşu niteliğindeki başka kuruluşlarla ilişkisinin bulunmaması hâlinde, ilgilinin talebi ile borcunu ödemesi

Esas Sayısı : 2022/67

Karar Sayısı : 2022/103

kredi alma süresinin bitiminden itibaren endeks uygulanmak suretiyle birer yıllık sürelerle uzatılır. Katkı kredisi borcu ödemelerinde de aynı esaslar uygulanır.

11. Sağlık sebepleri dışında kendi isteği ile öğretim kurumunu bırakan veya herhangi bir sebeple öğretim kurumundan çıkarılan öğrenciler, öğretim kurumu ile ilişkisinin kesildiği tarihten itibaren iki yıl sonra başlamak üzere kredi aldığı kadar sürede ve aylık dönemler hâlinde borçlarını ödemek zorundadır. Ancak bu süre bir yıl daha uzatılabilir.

12. Endeks uygulamasına, kredi borçlarının geri ödenmesine ve taksitlendirilmesine ilişkin esas ve usulleri belirlemeye, öğrencilerin borçlarından birinci fıkraya göre hesaplanan endeks artışından ilave edilen miktarın %50'sine kadar indirim yapmaya Gençlik ve Spor Bakanlığı yetkilidir.

13. İndirim uygulandıktan sonra öğrencilerin ödeyecekleri bakiye kredi borcu, öğrencilerin eğitim süresince aldığı toplam kredi miktarının üç katını geçemez.

14. Öğrencinin tabi olacağı yükümlülükler, öğrencilerden alınacak taahhüt senedinde ayrıca belirtilir. Düzenlenen taahhüt senetlerinde krediyi alacak öğrencinin, öğrencinin reşit olmaması hâlinde ise öğrenci ile birlikte veli veya vasisinin borçlu sıfatıyla imzası yeterli olup ayrıca kefil aranmaz. Ancak yurt dışında öğrenim gören öğrencilerden kefil istenir veya diğer teminatlar alınır.

B. Anlam ve Kapsam

15. 351 sayılı Kanun'un 17. maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesine göre borç taksitlerini zamanında ödemeyenlerin birinci defada borçlarının bir seneliği, tekrarında ise tamamı ivedilik kazanır. Anılan cümlede yer alan "...tekrarında ise tamamı..." ibaresi itiraz konusu kurallardan ilkinin oluşturmaktadır.

16. Söz konusu fıkranın itiraz konusu diğer kural olan ikinci cümlesinde ise ivedilik kazanan borcun 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre Gelir İdaresi Başkanlığınca tahsil olunarak Gençlik ve Spor Bakanlığına ödenmesi hükme bağlanmaktadır.

17. Öğrenciye ödenen tutarlar öğrenim kredilerinin verildiği tarihten normal öğrenim süresi bitimine kadar veya herhangi bir sebeple kredinin kesildiği tarihe kadar geçen süreler için Türkiye İstatistik Kurumunun üretici fiyat endeksi kullanılarak enflasyonun etkisinden arındırılmakta ve taksit tutarları buna göre belirlenmektedir. Buna karşılık normal öğrenim süresinden veya herhangi bir sebeple ilişkinin kesilme tarihinden sonraki iki yıl da dâhil olmak üzere taksitlerin vade tarihine kadar borç için herhangi bir faiz hesaplanmamakta veya borç enflasyondan arındırılmamaktadır.

18. Taksitlerden birinin ödenmemesi hâlinde borçların bir seneliği, tekrarında ise tamamı ivedilik kazanmakta, Kredi ve Yurtlar Genel Müdürlüğü tarafından ivedilik kazanan alacak 6183 sayılı Kanun kapsamında tahsili için Gelir İdaresi Başkanlığına bildirilmektedir. Bu kapsamda düzenlenen ödeme emirleri borçlulara tebliğ edilmekte ve rızaen ödeme yapılmaması durumunda cebri icra işlemlerine başlanmaktadır. Vadesinde ödenmeyen taksitler için gecikme zammı hesaplanır iken borcun tamamının ivedilik kazanması durumunda dahi vadesi gelmeyen taksitler için gecikme zammı hesaplanmamaktadır.

C. İtirazın Gerekçesi

19. Başvuru kararında özetle; iki taksitin geciktirilmesi durumunda borcun tamamının muaccel hâle gelmesinin ölçülülük ilkesiyle bağdaşmadığı, öğrenim kredisinin eğitim hakkından yararlanabilmek amacıyla kullanıldığı, Türkiye İstatistik Kurumunun üretim fiyatları endeksine

göre güncellenen bu kredi borcuna ayrıca gecikme zammı uygulanmasının idare karşısında güçsüz konumda bulunan bireyleri zor duruma düşüreceği, bu durumun sosyal devlet ilkesini ve mülkiyet hakkını ihlal ettiği belirtilerek kuralların Anayasa'nın 2., 13. ve 35. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Ç. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

1. Kanun'un 17. Maddesinin Birinci Fıkrasının Birinci Cümlesinde Yer Alan "...tekrarında ise tamamı..." İbaresinin İncelenmesi

20. Anayasa'nın 35. maddesinde "*Herkes, mülkiyet ve miras haklarına sahiptir./ Bu haklar, ancak kamu yararı amacıyla, kanunla sınırlanabilir./ Mülkiyet hakkının kullanılması toplum yararına aykırı olamaz.*" denilmektedir. Anayasa'nın anılan maddesiyle güvenceye bağlanan mülkiyet hakkı, ekonomik değer ifade eden ve parayla değerlendirilebilen her türlü mal varlığı hakkını kapsamaktadır.

21. Mülkiyet hakkı; kişiye başkasının hakkına zarar vermemek ve kanunların koyduğu sınırlamalara uymak şartıyla sahibi olduğu şeyi dilediği gibi kullanma, semerelerinden yararlanma ve üzerinde tasarruf etme imkânı veren bir haktır. Bu bağlamda malikin mülkünü kullanma, semerelerinden yararlanma ve mülkü üzerinde tasarruf etme yetkilerinden herhangi birinin kısıtlanması veya mülkünden yoksun bırakılması mülkiyet hakkına getirilmiş bir sınırlama niteliğindedir (AYM, E.2017/21, K.2020/77, 24/12/2020, § 137).

22. İtiraz konusu kural, 351 sayılı Kanun kapsamında yararlanan yükseköğrenim kredilerinin birden fazla taksitinin zamanında ödenmemesi durumunda alacağın tamamının muaccel olmasını öngörmek suretiyle mülkiyet hakkına yönelik bir sınırlama oluşturmaktadır.

23. Anayasa'nın 13. maddesinde "*Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz.*" denilmektedir. Buna göre temel hak ve özgürlüklere sınırlama getiren düzenlemelerin kanunla yapılması, Anayasa'da öngörülen sınırlama sebebine uygun ve ölçülü olması gerekir.

24. Mülkiyet hakkını sınırlamaya yönelik bir kanuni düzenlemenin şeklen var olması yeterli olmayıp yasal kuralların keyfiliğe izin vermeyecek şekilde belirli, ulaşılabilir ve öngörülebilir düzenlemeler niteliğinde olması gerekir.

25. Esasen temel hak ve özgürlükleri sınırlayan kanunun bu niteliklere sahip olması Anayasa'nın 2. maddesinde güvenceye alınan hukuk devleti ilkesinin de bir gereğidir. Hukuk devletinde kanuni düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır, uygulanabilir ve nesnel olması, ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu önlem içermesi gerekir. Kanunda bulunması gereken bu nitelikler hukuki güvenliğin sağlanması bakımından da zorunludur. Zira bu ilke hukuk normlarının öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerinde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerekli kılar (AYM, E.2015/41, K.2017/98, 4/5/2017, §§ 153, 154). Dolayısıyla Anayasa'nın 13. maddesinde sınırlama ölçütü olarak belirtilen kanunilik, Anayasa'nın 2. maddesinde güvenceye alınan hukuk devleti ilkesi ışığında yorumlanmalıdır.

26. İtiraz konusu kuralda hangi durumda alacağın tamamının muaccel olacağının herhangi bir tereddüde yer vermeyecek biçimde açık ve net olarak düzenlendiği gözetildiğinde kuralın belirli, ulaşılabilir ve öngörülebilir nitelikte olduğu ve bu yönüyle kanunilik şartını taşıdığı anlaşılmaktadır.

27. Anayasa'nın 35. maddesinin ikinci fıkrasında mülkiyet hakkının kamu yararı amacıyla sınırlanabileceği belirtilmiştir.

28. Alacağın düzenli ve zamanında ödenmesini güvence altına almaya hizmet eden kuralın kamu yararının sağlanmasına yönelik meşru amaca dayandığı anlaşılmaktadır. Bununla birlikte kuralın Anayasa'ya aykırı olmadığına söylenebilmesi için kuralla getirilen sınırlamanın anayasal bağlamda kamu yararının sağlanması yönündeki meşru amaca dayanması yeterli olmayıp ölçülü olması da gerekir.

29. Anayasa'nın 13. maddesinde güvence altına alınan ölçülülük ilkesi *elverişlilik*, *gereklilik* ve *orantılılık* olmak üzere üç alt ilkeden oluşmaktadır. *Elverişlilik* öngörülen sınırlamanın ulaşılacak istenen amacı gerçekleştirmeye elverişli olmasını, *gereklilik* ulaşılacak istenen amaç bakımından sınırlamanın zorunlu olmasını, diğer bir ifadeyle aynı amaca daha hafif bir sınırlama ile ulaşılmasının mümkün olmamasını, *orantılılık* ise hakka getirilen sınırlama ile ulaşılacak istenen amaç arasında makul bir dengenin gözetilmesi gerekliliğini ifade etmektedir.

30. Kuralda, birden fazla taksitin ödenmemesi durumunda borcun tamamının muaccel olacağı öngörülmektedir. Bu yönüyle kural taksitlerin vadesi beklenmeksizin borcun tamamının ödenmesini gerektirmekle borçlulara ek bir mali külfet getirmektedir.

31. Bu itibarla kuralın alacağın zamanında tahsili sayesinde kamu hizmetlerinin etkin ve verimli şekilde devamı yoluyla kamu yararının sağlanması amacını gerçekleştirmek için elverişli olmadığı söylenemez.

32. 6183 sayılı Kanun'un 1. maddesi uyarınca devlete, il özel idarelerine ve belediyelere ait vergi, resim, harç, yargılama masrafı, vergi cezası, para cezası gibi asli, gecikme zammı ve gecikme faizi gibi ferî kamu alacakları ile aynı idarelerin sözleşme, haksız fiil ve sebepsiz zenginleşmeden doğanlar dışında kalan ve kamu hizmetlerinin yürütülmesinden kaynaklanan diğer alacakları ve bunların takip masrafları bu Kanun'a göre tahsil edilmektedir.

33. Anılan Kanun'un "*Taksitlerin süresinde ödenmemesi*" başlıklı 38. maddesinde, "*Taksitle ödenmesi gereken âme alacağının taksitleri vâdesinde ödenmezse alacağın tamamı muaccel olur. / Hacz edilen malların paraya çevrilmesinden önce paraya çevirme tarihine kadar yapılan takip giderleri, gecikme zamları ve varsa cezaları alacağın tamamını muaccel kılan taksitle beraber rıza ile ödendiği takdirde diğer taksitler asıl ödeme sürelerinde tahsil olunur.*" hükmü yer almakta iken bu hüküm 22/7/1998 tarihli ve 4369 sayılı Kanunun 82. maddesiyle yürürlükten kaldırılmıştır. Dolayısıyla 6183 sayılı Kanun kapsamındaki alacaklara ilişkin taksitlerin vadesinde ödenmemesi durumunda tüm taksitler muaccel hâle gelmemekte, sadece vadesi geçen alacaklar için gecikme zammı ve cebri tahsil işlemleri uygulanmaktadır.

34. Anayasa'nın 42. maddesi kapsamında maddi imkânlardan yoksun başarılı öğrencilerin öğrenimlerini sürdürebilmeleri için destek sağlamakla yükümlü olan devlet yeterlikleri ve ihtiyaçları tespit edilen öğrencilere kredi sağlamaktadır. Kural da bu kredilerin birden fazla taksitinin ödenmemesi durumunda tüm borcun muaccel hâle gelmesini, başka bir deyişle tüm borcun vade tarihi beklenmeksizin tahsilini düzenlemektedir. 6183 sayılı Kanun'a tabi diğer alacaklar açısından taksitlerin ödenmemesi durumunda borcun tamamı muaccel hâle gelmemekte, borç vade tarihinde gecikme zammı ile birlikte tahsil edilmektedir. Bu yönüyle 6183 sayılı Kanun'a tabi diğer alacaklar açısından söz konusu müdahale aracı kullanılmazken eğitimi destekleme yönünden sosyal yanı ağır basan bir alacakta böylesine ağır bir tedbirle meşru amaca ulaşılmaya çalışılmasının son çare ve bu amaca ulaşmak için gerekli olduğu söylenemez.

35. Bununla birlikte birden fazla taksitin ödenmemesi durumunda borcun muaccel hâle gelmesi yanında borç 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre tahsil edildiğinden vadesi dolan taksitlerin gecikme zammı ile birlikte ödenmesi gerekmektedir. Bu kapsamda birden fazla taksiti ödenmeyen borcun sürüncemede kalmaması için borcun tamamının ivedilik kazanmasının kamu yararının sağlanmasına yönelik amacın gerçekleştirilmesi için tek araç olduğu söylenemez. Dolayısıyla anılan meşru amacın gerçekleştirilmesi açısından seçilen araçlar değerlendirilirken borcun gecikme zammı ile birlikte tahsili sayesinde alacağın zamanında tahsil edilmemesi nedeniyle uğranılan zararların giderildiğinin ve ek maliyetle karşılaştıklarından borçluların borcu zamanında ödemek durumunda kaldığının, bu aracın söz konusu amacın gerçekleştirilmesi açısından yeterli olduğunun da gözönünde bulundurulması gerekir. Bu itibarla kuralın “*gereklilik*” ölçütü ile bağdaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

36. Açıklanan nedenlerle kural Anayasa'nın 13. ve 35. maddelerine aykırıdır. İptali gerekir.

Kuralın Anayasa'nın 2. maddesine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de bu bağlamda belirtilen hususların Anayasa'nın 13. ve 35. maddeleri yönünden yapılan değerlendirmeler kapsamında ele alınmış olması nedeniyle Anayasa'nın 2. maddesi yönünden ayrıca bir inceleme yapılmasına gerek görülmemiştir.

2. Kanun'un 17. Maddesinin Birinci Fıkrasının İkinci Cümlesinin İncelenmesi

37. Öğrenim kredisi borçlarının ödenmemesi hâlinde alacağın en kısa sürede, etkin ve verimli bir şekilde tahsili için 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre tahsili konusunda kanun koyucunun takdir yetkisi bulunmaktadır.

38. İtiraz konusu kural, borcun zamanında ödenmemesi durumunda, vadesinde ödenmeyen taksitler için gecikme zammı uygulanmasına sebep olduğundan mülkiyet hakkına yönelik bir sınırlama oluşturmaktadır.

39. İtiraz konusu kuralda alacağın 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre tahsil edileceği ve Gelir İdaresi Başkanlığınca tahsil edilen tutarların Gençlik ve Spor Bakanlığına ödeneceğinin herhangi bir tereddüde yer vermeyecek biçimde açık ve net olarak düzenlendiği gözetildiğinde kuralın belirli, ulaşılabilir ve öngörülebilir nitelikte olduğu ve bu yönüyle kanunilik şartını taşıdığı anlaşılmaktadır.

40. Kural, alacağın genel hükümler yerine 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre tahsilini öngörmektedir. Bu yönüyle kuralın alacağın zamanında ve gerçek değeriyle tahsilini gerçekleştirmek suretiyle kamu hizmetlerinin aksamadan etkin ve verimli bir şekilde yürütülmesi yoluyla kamu yararını sağlamak şeklindeki meşru amaca yönelik olduğu anlaşılmaktadır.

41. Borcun vadesinde ödenmeyen taksitlerinin 6183 sayılı Kanun'un 51. maddesi uyarınca gecikme zammı ile birlikte tahsilinin gerekeceği gözetildiğinde bu durumun borçluları borçlarını vadesinde ödemeye sevk edeceği anlaşılmaktadır. Bu çerçevede kuralın anılan meşru amaca ulaşma bakımından elverişli ve gerekli olmadığı da söylenemez.

42. Öte yandan borcun verildiği tarih ile normal öğrenim süresinin dolduğu veya herhangi bir sebeple kredinin kesildiği tarihe kadar Türkiye İstatistik Kurumunun üretici fiyat endekslerine göre borç enflasyonun etkilerinden arındırılmaktadır. Ancak anılan tarihlerden sonra iki yıllık ödemesiz dönem de dâhil olmak üzere taksitlerin vade tarihine kadar endeks yoluyla borcun güncellenmesi ya da borç için faiz hesaplanması söz konusu değildir. Ayrıca borç ivedilik kazansa da gecikme zammı taksitlerin normal vade tarihinden sonraki tarihler için hesaplanmaktadır. Bu kapsamda, kural yoluyla alacağın zamanında ve gerçek değeriyle tahsili sayesinde kamu

Esas Sayısı : 2022/67
Karar Sayısı : 2022/103

hizmetlerinin aksamadan etkin ve verimli bir şekilde yürütülmesini sağlamaya yönelik kamusal yarar ile borçlulara yüklenen külfet arasında orantısızlığın bulunmadığı ve kuralın ölçülülük ilkesine aykırı olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

43. Açıklanan nedenlerle kural Anayasa'nın 13. ve 35. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir.

Kuralın Anayasa'nın 2. maddesine de aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de bu bağlamda belirtilen hususların Anayasa'nın 13. ve 35. maddeleri yönünden yapılan değerlendirmeler kapsamında ele alınmış olması nedeniyle Anayasa'nın 2. maddesi yönünden ayrıca bir inceleme yapılmasına gerek görülmemiştir.

IV. HÜKÜM

16/8/1961 tarihli ve 351 sayılı Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurt Hizmetleri Kanunu'nun 17. maddesinin birinci fıkrasının;

A. Birinci cümlesinde yer alan "...tekrarında ise tamamı..." ibaresinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE,

B. İkinci cümlesinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE,

8/9/2022 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkanvekili
Hasan Tahsin GÖKCAN

Başkanvekili
Kadir ÖZKAYA

Üye
Muammer TOPAL

Üye
M. Emin KUZ

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

Üye
Recai AKYEL

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye
Yıldız SEFERİNOĞLU

Üye
Selahaddin MENTEŞ

Üye
İrfan FİDAN

Üye
Kenan YAŞAR